

Ajatute käsitöetehnikate planetaarium

Alates 8. septembrist on Tallinnas Katariina kirikus avatud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu näitus AJATUS. 32 meistri seas on esindatud ka kahe Raplamaa käsitöölise, Liina Langi ja Maret Sikstuse tööd. Näitus jääb avatuks kuni 7. oktoobrini.

Helerin Väronen

Astudes Katariina kirikusse, võtab külastajat peale sealse rahu ja vaikuse vastu justkui planetaarium. Näituse tööd on nimelt kujundatud kerakujuliselt. Näituse kuraatorid on Mae Kivilo ja Kaarel Kuusk. Kivilo sõnas kera kasutamise põhjuste kohta, et kera on kõige lihtsam ja puhtam

vorm. See vorm eemaldab tööst kõik üleliigse ja alles jääb essents. Käsitöölisele on aga kera raske vorm, nii et need, kes sellega hakkama saavad, võivad endale Kivilo sõnul südamerahus öelda, et nad on tõelised meistrid.

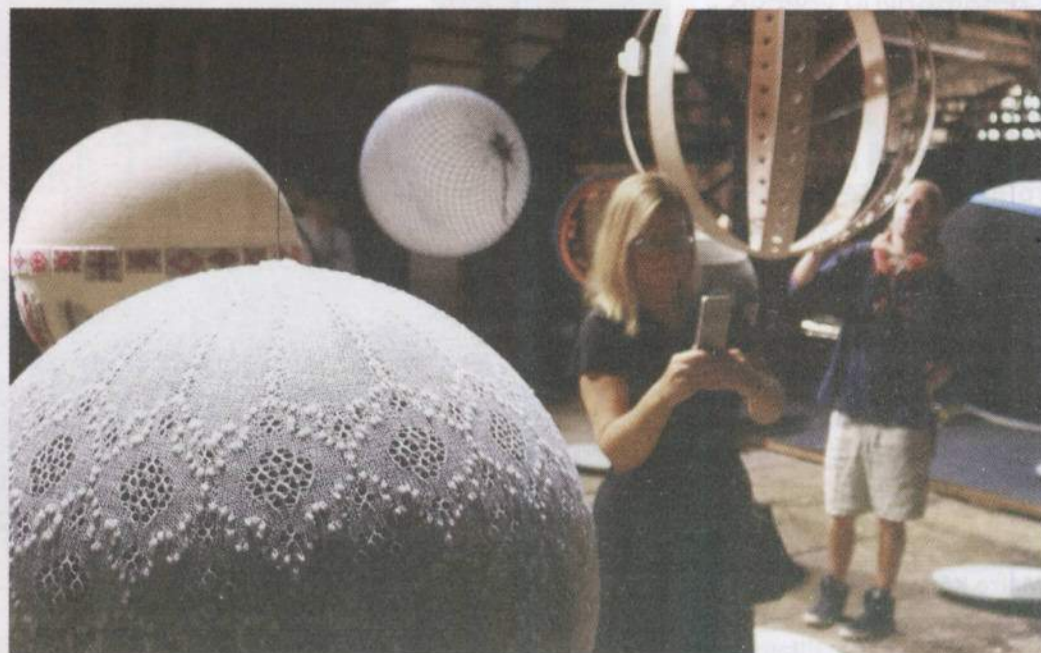
Kera on aga ka esteetiliselt nauditav vorm. Samuti viib kera mõtted tähtedele, Linnuteele ja planeetidele ning loob niimoodi silla nende meistritega, kes elasid enne meid ja samamoodi tähistaevast vaatasid. Seda seost universumiga ei taha näituse koostajad küll peale suruda, kuid tuleb tõdeda, et keset näitusesaali seistes tekib tunne, justkui seisaks kesk maailmaruumi, planeetide vahel.

Kuid need planeedid on erilised, olles kaetud näiteks imeliste tikanditega või kootud kõige kaunimates mustrites. Leidub ka "planeete", mis on valmistatud puidust või hoopis metallist. See näitus annab

hea ülevaate käsitööoskustest, mis on meid saatnud sajandeid ja mis tänu sellistele suurepärasele meistritele kanduvad põlvest põlve edasi.

Oma osa näitusele annab muidugi juurde ruum ise. On ju Katariina kiriku müüride vahele talletunud nii palju ajalugu. Kivilo sõnaski, et peale piisavalt suure ja kõrge ruumi on selle paiga eelis emotsioonid, mis on sinna talletunud.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu projektijuht Liina Veskimägi sõnas meistrite valiku kohta, et nad tahtsid, et näitusel oleks esindatud erinevad tehnikad, mis Eestile kõige omasemad ja samas on ajatud. Meistrite valikul oli tähtis, et tal oleks välja kujunenud oma käekiri ja ta annaks oma teadmisi ka teistele edasi. Liina Langi kohta sõnas Veskimägi, et Haapsalu sallide kudumises on Langi imehea meister. Sama meelt oli ka



Vaade näitusesaali.

Foto: VILJAR VOOG

Kivilo, kes Langit tunneb juba varasemast ajast, olles tema õpetaja olnud "Käsitööga tööle" projektis.

Liina Langi ise sõnas näitusel osalemise kohta, et ta on väga õnnelik ja meelitatud sellest. Iga meister pidi näituse kataloogi tarbeks enda jaoks lahti mõtestama mõiste "ajatuse". Langi on selle kohta kirjutanud, et pitsalli vaadates ei saa kunagi olla kindel, millal see on kootud. Traditsioonilised kirjad on kujunenud ajapikku ja pitsi-

kuduja loob ajatut ilu, millele ei ole kiirmoega midagi pistmist. Langi loob ka ise pitsikirju ja kudumissümbolid on universaalne keel, mis ületab nii vanuse, aja kui ka ruumi piire.

Maret Sikstuse töö, kalavõrk on küll hästi lihtne, kuid Veskimägi sõnul on meistreid, kes selle kudumise tehnikat veel oskavad, Eestis väga vähe. Ka Sikstus ise sõnas, et Mardilaadal käies tulid tema juurde mitmed naised, kes võrkudega merel kala püüdnud, kuid parandada

neid ei oska. Seda tehnikat on Sikstus teinud mõned aastad, kuid vaatamata tehnika käpasolekule võttis kerakujulise võrgu väljamõtlemine ja tegemine siiski aega. Oma tööga teiste meistrite kõrval olemise kohta sõnas Sikstus, et see on uskumatu tunne.

Näituse külastajale tasub aga südamele panna, et peale nende imeliste tööde vaatamise tuleb kindlasti lugeda ka näituse kataloogi, kuna see avab tööde teise tasandi ja nende taga olevad lood.

Kehtna KHK vilistlane esitles oma raamatut

Möödunud kolmapäeval esitles Kehtna kutsehariduskeskuse vilistlane Jaan Keskel kooli raamatukogus oma kevadel välja antud raamatut „Viirastus ja viis naist“.

Mariliis Vest

28-aastane Keskel õppis Kehtna KHK-s koka erialal aastatel 2006-2010. Pärast lõpetamist taipas ta, et kokakunst ei ole päriselt temale ja asus Tallinna Ülikooli õppima raamatukogundust. Nüüdseks on ta kaks aastat töötanud Tallinna keskraamatukogus raamatukoguhoidjana.

Suurem huvi kirjanduse vastu tekkis Keskelil ülikooliajal. Tänavu mais andis ta välja oma esimese teose. Noormees peab end pigem luuletajaks kui proosakirjanikuks, kuid soovist pakkuda huvitavat lugemist erinevatele sihtrühmadele, pani ta kokku raamatu, mis sisaldab viiteist luuletust ja sama palju lühijutte.

„Luuletusi kirjutati ma iga kuu. Juttudega oli aga nii, et lasin neid ainult oma blogisse. Mitu inimest ütlesid aga, et



Jaan Keskel kooli raamatukogus oma raamatu esitlusel.

Foto: MARILII VEST

luulet nad ei loe ega oska sellest midagi arvata, kuid lood neile meeldisid. Siis sündiski otsus neid vaheldumisi oma raamatusse panna,“ rääkis Keskel. Peamiselt kirjutab mees inimsuhetest. Raamatut läbivad neli teemat: iseseisev elu, enesehinnang, uimastid ja kohtingud.

Keskeli sõnul baseeruvad kõik raamatus räägitud lood tõsielul ning on peamiselt juhtunud tema endaga. Enamikus jutustustes on noormees oma kahekümnendate eluaastate alguses. Üleskirjutamise ajal proovis ta panna end uuesti sellesse situatsiooni, kus ta toona oli, et lood oleksid

võimalikult siirad, ehedad ja ausad.

„Viirastus ja viis naist“ on suunatud kõigile, kuid Keskel ütleb, et temas on naiivne lootus, et kui keegi noorem seda loeb, jääb tal ehk mõni rumalus tegemata. Nimelt avab ta teoses mitmed isenda läbielamised ning nende

tagajärjed.

„On ka arvamusi, et see raamat on liiga isiklik ja mõni tegelane mäletab asju teistmoodi. Keegi pole aga otseselt vihane olnud,“ ütles ta. Keskel vihjab siinkohal asjaolule, et viis naispeategelast on nii-öelda päris inimesed, kes on teda elu jooksul kõige rohkem inspireerinud. Neilt küsis ta raamatu kirjutamise eel viisakalt luba.

Keskel leiab, et hea luule- ja juturaamat konkureerib täismahus romaani ja ka mõne filmiga. Sellegipoolest olid tal raamatu kirjutamise eel teatavad kahtlused. Olles korraldanud mitmeid raamatu-esitlusi teistele, on ta näinud, et peamiselt tunnevad huvi need, kes ka ise kirjutavad. „Suhteliselt kitsa ringkonnaga on tegemist,“ lisas ta. Esitlusi peab ta aga oluliseks, öeldes, et kui inimesed saavad teada kirjutaja taustast, muudab see ka raamatu sisu oluliselt huvitavamaks.

Kirjutamist pidas noormees huvitavaks protsessiks juba kooliajal, tüütu kohustus pole see talle kunagi olnud. Mõttes on tal paberile panna üks pikem romaan ning väga naudib ta eluloo žanri. „Mulle meeldiks kirjutada inimestest, kes on olnud mingil määral

vastuolulised. Kes on elus teinud ära midagi suurt, aga on kuidagi saanud häbimärgistatud. Näiteks mõni tippportlane,“ ütles Keskel ning lisas, et tema soov oleks tulevikus kirjutada kellegi teise elust ja mõtetest.

Kirjanik Piret Bristol on öelnud, et Jaani raamat on reipalt nooruslik ja annab üsna lihtsate vahenditega edasi tänapäeva linnanoore, nn Tinderi-põlvkonna emotsioone ja elujuhtumusi.

„Jaan Keskel on põiminud oma luuletused ja naljakate puäntidega lühilood tervikuks, mis peamiselt keerleb poiste ja tüdrukute suhete ümber, tehes seda nii huvitavalt, et lugemist on raske katkestada. Nagu iga noor inimene, kirjeldab ta „millegi otsimist“. See on noore täiskasvanu rõõmsameelne ja kurb raamat. Ta meenutab euroaja algust, heidab valgust töötava üliõpilase probleemidele siiralt ja lihtsalt,“ seisab raamatu tagakaanel.

„Viirastus ja viis naist“ tiraaž on 300 eksemplari. Müügikohad on nii Apollo kui ka Rahva Raamatu poed ning raamatukogudest võib toest leida Raplast, Tallinnast, Pärnust, Tartust ja nüüd ka Kehtna kutsehariduskeskuse raamatukogust.